

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcij
Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, ca-
sella centro 87. — Urad: via Valdirivo 19-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.
NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L.,
četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L.,
pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE

CENA OGLASOB

Objav
Za 1 cm, vidne C. C. u 4 L.
Pri 5 kratni objavi 20% pri 10 kratni
objavi 30% pri 25 kratni objavi (pol leta)
40% pri 50 kratni objavi (celo leto) 50%
popust
OGLAS: 30 stotil. vsaka beseda v na-
stavljeni besedi; masno: 10 stotil. beseda; z
AIMI: 10 stotil. Pri stalnem
oglasu primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 25. maja: Urban; Zofija. — So-
bota, 26.: Filip Neri; vigilijski in post. —
Nedelja, 27.: Binkošti. — Ponedeljek,
28.: binkoštni. — Torek, 29.: Marija
Magdalena Pazzi. — Sreda, 30.: kvatre;
Ivana Orleanska; Ferdinand. — Četrtek,
31.: Angela; Kancijan. — Petek, 1. junija:
kvatre; Fortunat. — Sobota, 2.: kvatre;
Erazem; Marcelin.

MALE NOVICE.

„Italia“ na severnem tečaju.

Zrakoplov „Italia“ je naredil že eno
preiskovalno voanjo od Špicbergov na
vzhod čez Francjožefovo zemljo do Ni-
kolajevske zemlje; nato se je v loku na
južno stran vrnil mimo Nove Zemlje na
Špicberge. Sedaj je začel drugi polet v
smeri na sam tečaj.

Birmovanje v tržaški škofiji.

Škofijstvo je izdalo sledeči spored
birmovanja v Trstu: Na binkoštno ne-
deljo 27. maja birma v stolni cerkvi sv.
Justa ob 9.30 in ob 11.30. — Na bink.
ponedeljek, 28. maja birma pri Novem
sv. Antonu ob 10. — Torek 30. maja pri
Starem sv. Antonu ob 10. — V nedeljo
3. junija pri Sv. Jakobu ob 9.30 in ob
11. — U nedeljo 10. junija pri Sv. Vin-
cencu ob 9.30 in ob 11. — V nedeljo 24.
junija pri Jezuitarjih (S. Maria Maggio-
re v Starem mestu) ob 10. — Na praznik
sv. Petra in Pavla 29. junija pri Sv. Justu
ob 10. (škofova maša). — V nedeljo 1.
julija v novi župniji Marije Milostne (pri
franciškanih, ulica Rossetti) ob 10.

V Koprbo bo birma v tamošnji stolni
cerkvi v sredo 20. junija ob 9. in v četr-
tek 21. junija ob 10.

Škofijski razglas poudarja izrecno, da
se birma odreče, če bi botra ali birman-
ka prišla nesramežljivo oblečena.

Papeževa okrožnica.

Papež je izdal nedavno spet novo
okrožnico, ki se začne z besedami „Mi-
serentissimus Redemptor“ (Usmiljeni
odrešenik). V nji našteva razne bridkosti,
v katerih živi sedaj katoliška cerkev in
priporoča pravno pobožnost k presv.
Srcu Jezusovemu. Zložena je tudi posebna
molitev, ki se bo molila po cerkvah vsa-
ko leto na praznik Srca Jezusovega.

Razstava tiska v Kolínu.

V Kolínu na Nemškem so 13. t. m.
odprli svetovno razstavo tiska. Na razsta-
vi je zastopan tisk iz 47 držav.

Jubilej škofa Jegliča.

Na Vnebohodu so v Ljubljani prazno-
vali tridesetletnico škofovanja dr. An-
tona Bonav. Jegliča. Slavnosti so se ude-
ležili poleg cerkvenih tudi državni in
vojaški dostojanstveniki. Papež je poslal
zaslužnemu škofu brzojavno častitko.

Še osebna imena.

Piccolo v Trstu se poganja, naj bi se
tudi krstna in osebna imena, ki imajo slo-
vanski značaj, predelala na italijansko
ali latinsko. Piccolo opominja šolske in
občinske predstojnike, naj to naredijo pri
svojih podložnih.

Če pijem, pijem za svoje...

V neki vasi blizu Belgrada sta živela brata
Mile in Mladen Baštanac v miru in slogi.
Nikdar ni prišlo med bratoma ali njuni-
ma ženama do prepira. Tam ono nedeljo
sta oba brata z nekaterimi prijatelji po-
pivala. Na poti domov sta se, ki sta bila
močno pijana, sprla in se pričela prete-
pati. Med bojem je Mile z ostrim nožem
prerezal bratu Mladenu grlo, da je takoj
mrtev obležal. Ko so drugi dan Mileta
našli, se ni ničesar spominjal. Ko so mu
povedali, kaj je storil, je pričel bridko
jokati.

Barčica je spavana, od kraja proč odtisnjena.

Tako je pel Cene Basti, ko se je na
velikem parniku vozil v Ameriko brez
vovnega in brez potnega lista. Stori-
ja, vredna cele povesti!

V Trstu so gradili veliki parnik „Con-
te Grande“ za bogatejše Genovežane. Pri
dopolnilnih in olupševalnih delih na
morskem velikanu je imel poštenega
opravka tudi Cene Basti iz Trsta. Videl
je, kako je ladja narejena in prišla mu
je misel, ali bi se ne mogel dobiti na
niti majhen kotiček, skriven in varen, da
bi se človek v njem prepeljal čez lužo
brez uradnih sitnosti in brez naštevanja
drobiža; imel je namreč same velike
bankovce, katerih ne bi bil rad razbičal...

Najti prostorček na ladji ni lahka reč.
Inženirji vse tako razmislijo in razdele,
da se vsi prostori čimbolje uporabijo.
Cene je pa vendar našel, kakor nekoč sv.
Aleš, majhne stopnice, pod njimi pa pro-
stor, kjer bi se dalo spati. Tam si je ure-
dil svojo prostovoljno ječo. Že v Trstu
je nanjo mislil. Potem so šli delavci s
parnikom v Genovo, da ga izroče go-
spodarjem. Tam so še to in ono delali
in preurejali. Basti je gotovo imel zve-
stega in molčečega prijatelja, ki mu je
tekom teh del pomagal narediti še tajno
kabino.

V jedilnem salonu so obesili na steno
veliko sliko. Zada za to sliko pa je Basti
naredil vratica v svojo luknjo. Notri si
je priredil zasilno posteljo, stol, zasilno
stranišče, električno luč in kar je treba.
Da mu ne bi zraka manjkalo, naredil je
v steni salona zgornaj več lukenj v deko-

rativni figuri, tako da ni mogel nikdo v
salonu sumiti, da so narejene za resno
potrebo. V kabino si je pravočasno na-
nesel hrane in vode, pa knjig, da bi čital
ob električni svetilki ter preganjal dolg-
čas temne ječe, med tem ko se bodo
potniki zabavali in šetali po krovih in
salonih.

Tako je bilo vse prirejeno. „Veliki
grof“ je zatulil kakor tiče takemu veli-
kanu in odšel na svojo prvo pot v Ame-
riko. Cene je tičal v svoji luknji, spal in
bral in gledal na uro. Ali glej spaka. Ne-
koč je pozabil uro naviti. Izgubil je mero
za čas... Ko se je parnik ustavil na Ellis
Islandu pred Njujorkom, ni postovoljni
jetnik vedel, ne koliko je ura, ne kateri
čas dneva je. A notri ostati tudi ni kazalo,
da ne bi zamudil prilike za prehod v
srečnejšo bodočnost... Ko je čutil, da
je v salonu vse tiho, je začel lezti ven.
V salonu pa je bil slučajno nek strežaj.
Le-ta je videl, da se slika ob steni maje
in nagiblje... Prestrašil se je in se skril
ter skril opazoval, kakšna pošast bo pri-
lezla iz stene. Ko je videl pošteni in
boječi Cenetov obraz, se je opogumil;
zasvetilo se mu je kož, po čem da stori-
ja diši. Usmiljen pa ni bil, ali pa je hotel
biti previden in pravičen. Planil je nad
ubogega Aleša in ga prijel: Hop, Cefizelj!

Zaman je bila vsa zvitost, zaman
vztrajnost, zaman potrpežljivost. Cene-
ta je barka peljala nazaj in zdaj se mu je
zdelo, da mu Amerika nagajivo poje ti-
sto: Odrin', odrin' od kraja preč, da te
ne vidim več.

Dobra nagrada.

Prošli petek se je zgubil iz Avberja
izredno velik pes volčje pasme (Deutsch.
Schäferhund). Pes sliši na ime: Alf! Je
policijsko izšolan. Kdor ne pozna vseh
21 besed, na katere je pes izučen, ga ne
more uporabljati. V torek je baje klatil
okoli Kazljan. Kdor ga je našel, naj spo-
roči po dopisnici, ali ga pripelje na
župni urad Avber pri Tomaju (Alber-
Tomadio). Najditelj dobi 150 lir nagrade.

Kastav preložen.

Kastavski okraj v Jugoslaviji se bo lo-
čil od ljubljanske oblasti in se pridruži
primorsko-krajiški oblasti (pod Hrvaško).

Francoz se boji.

Agenzia di Roma je nedavno vedela po-
ročati, da francoska vojaška uprava za-
čenja graditi nove utrdbe v Alpah na
italijanski meji ter v Lotaringiji na nem-
ški meji. Gradili da bodo zlasti vojaške
ceste in železnice za fronto (ozkotirne),
betonske naprave in podzemeljske pre-
hode.

Agent za razpečevanje dima.

Po Gornji vipavski dolini je hodil ne-
ki Josip Čermelj, doma iz Črnič, oblečen
v karabinersko uniformo, oborožen in
opremljen z vsemi potrebnimi dokumen-
ti, ki pa so bili ponarejeni. Prihajal je k
različnim kmetom in jim delal preiskave
ter jih na ta način strašil. Večkrat je
pri njih to ali ono stvar iztaknil ter
nato zahteval, da mu morajo večjo ali
manjšo svoto izplačati, sicer jih nazna-
ni pristojnim oblastvom. Na ta način je
izsiljeval denar. In tako se je zgodilo, da
je prišel namišljeni karabiner v hišo ne-
kega šestdesetletnega Josipa Ježa, ki je
ravno v tistih dneh izkupil precejšno
vsoto 10.000 lir. O tem pa so bili že ob-
veščeni orožniki, ki so zalotili svojega
namišljenega tovariša v Ježevi hiši. Po-
vabili so ga prijazno s seboj v vojašnico,
dognali njegov pravi poklic ter ga izro-
čili pravici v nadaljno obdelavo.

Ameriške posebnosti.

Listi vedo povedati spet nekaj nena-
vadnega, seveda spet iz Amerike. V me-
stu Seattle (Washington) je bil par me-
secev star otrok Freddy Rigg. Slaboten
je bil in zanikaren, da so se bali, če bo
obstal. Nekega dne pa je zgrabil očetovo
pipo in jo začel sesati. Bolj čudno je
to, da mu je ta duh ugajal. Če so mu
hoteli pipo vzeti, je cvilil in jokal. Pu-
stili so mu jo in glej, zdravje se mu je
okrepilo. Dve leti star je prišel do go-
reče cigare. Brž jo je začel vleči s te-
kom. Zdaj je 4 leta star in kaj močan za
svoja leta. Kadi pa je najfinejše cigare,
slabe kar proč pomeče. — Tako povedo
ameriški listi; če je pa vse res, ne vemo.

Koliko stanejo volitve.

V Nemčiji določa zakon, da 4 petine
uradnih stroškov za volitve nosi država,
1 petino pa občine. Ti zgolj uradni stro-
ški so znesli l. 1924. 1 milijon 300 tisoč
mark (marka je 4 lire in pol). K temu
pa je treba računati še velike stroške,
ki jih imajo stranke za svojo agitacijo;
ti stroški so gotovo veliko večji.

Zblaznel orožnik ustrelil šest ljudi.

V Bati, v okraju Tolna na Ogrskem, je
orožniški stražmojster Štefan Kovač na
kosarinskem dvorišču snažil svojo puško.
Nenadoma se mu je omračil um in začel
je streljati na vsakogar, ki mu je prišel
pred oči. Najprej je ustrelil častniškega
namestnika, ki je stal v njegovi bližini,
in nato še njegovo ženo, ki je hitela možu
na pomoč. Potem je šel Kovač v kuhinjo
in tam ustrelil kuharico. Med vežnimi
vrati je stal eden orožnikov, ki ga je
Kovač tudi ustrelil. Nato je odšel blaze-
než v gostilno, kjer je spil liter vina;
od tam je šel v konsum in ustrelil poslo-
vodjo. Sedaj je prihitela policija in Ko-
vača obkrožila. Ko je videl, da ne more
uiti, si je pogoltnil kroglo v glavo in mrtev
obležal.

MIHEC: Za maj zeleni in za jesen pozno
ta večni dež nam škodi grozno.
JAKEC: Pri češnjah škodo že občutimo,
pri grozdu jo za jesen slutimo.

Puščava je puščava.

Iz Jeruzalema poročajo, da je romarski
avtomobil, ki je vozil iz Bagdada v Beirut
20 romarjev, v puščavi zašel. Ko ga je
neko angleško letalo našlo, so bili mrtvi
že vsi romarji s soferjem vred. Gotovo
so umrli od lakote.

Če se oder podre.

Na Novi Zelandiji so bile konjske
tekme. Gledalci so stali na tribunah ali
odrih. Neki oder se je pod ljudmi udrl
in vse je zgrmelo v restavracijo, ki je
bila spodaj; 200 ljudi je bilo poškodo-
vanih, od teh 50 prav močno.

Zagreški pijanci.

Pred neko boljšo kavarno v Zagrebu je
stal gosposki avto. Proti jutru je gospo-
dar — neki zagrebški Anglež — prišel
ven, da bi se zavlekel domu, pa voza ni
bilo nikjer. Stvar so takoj telefonirali na
policijo. Le-ta je kmalu potem našla ob
nekem zidu razbit avto in 3 ranjence.
Kaj se je bilo zgodilo? Trije pijani štu-
dentje so se bili voza lotili, peljali in
butnili ob zid botaničnega vrta. Sreča za
Angleža, da je bil eden teh prismojencev
sin bogatega očeta. Tisti oče je poslal
Angležu 90.000 dinarjev za škodo ter
vzel sina iz bolnišnice v domačo oskrbo,
da se zabriše škandal.

Po slabi tovarišiji...

Avstralski umetnik Andrej Naturel je
veliko potoval po otokih tistega dela sve-
ta in spoznal razne divje rodove. S plem-
enom Binjantov na Novih Hebridih je
imel celo nekakšno pobratimstvo. Ko ga
je letos pot zanesla mednje, imeli so
ravno velike gostije. Videl je, kako so
več ljudi ubili in skuhali. Povabili so
ga, naj prisede in ni se smel braniti.
Potlej so ga pa še za poglavarja izvolili;
da bo za to veliko čast dovolj čeden, so
ga tetovirali (to naredijo tako, da vrežejo
razne okraske v kožo). Ko je po par
tednih bolečin prišel k sebi, jo je seveda
čimpreje popihal nazaj v Avstralijo in
menda ne pojde več obiskat svojih pod-
ložnikov in pobratimov.

Jezero polno sode.

Čeprav ima danes skoraj vsaka gospo-
dinja opravka s sodo, vendar težko, da
katera ve, odkod je ta važna snov. Velik
del sode, ki se uporablja v Evropi, dobi-
vamo iz čudovitega Magadi jezera v
Kenja koloniji v angleški vzhodni Afri-
ki. — Jezero ima 25 km dolgo in 7 km
široko vodno površino, ki napravlja tu-
di ob največji vročini vtis zmraznjene vo-
de. To radi tega, ker se nahajajo v je-
zeru velikanske množine natrijevega kar-
bonata, ki se pretvarja v kristale sode.
Plast sode je več cm debela in pod njo
je voda tako nasičena z natrijem, kakor
vodovje Mrtvega morja s soljo. Vrhna
skorja sode je tako močna, da lahko sto-
paš po njej.

Kako je s politiko.

Nemške volitve.

V nedeljo so nemški volilci izrekli svoje želje glede notranje in zunanje politike velike nemške države. Volili so poslance v državni zbor. Čez 30 milijonov volilcev je oddalo svoj glas. Zdaj pogledajmo, kako so glasovi volilcev in nanje pripadajoče število poslancev razdeljeni na stranke.

Moč strank.

Socialni demokratje imajo za seboj čez 9 milijonov volilcev — skoro eno tretjino vseh. Dobili so 152 poslancev (dozdaj 131). Ta stranka je najbolj napredovala.

Nemški nacionalisti imajo volilcev precej čez 4 milijone. Poslancev dobi 73 (dozdaj 103). Nacionalisti so najhujše udarjeni.

Katoliški centrum ima volilcev 3 milijone 700 tisoč. Poslancev dobi 62 (dozdaj 69). Centrum je izgubil 10 %.

Nemška ljudska stranka ima zase 2 milijona 670 tisoč volilcev. Dobila je 44 poslancev (dozdaj 51). Stranka zunanega ministra Stresemanna je torej tudi nazadovala in sicer za skoro 14 %.

Komunisti so zbrali 3 milijone 230 tisoč glasov. Dobili so 54 poslancev (prej 45).

Demokratje so zbrali pičel poldrugi milijon glasov. Poslancev bodo imeli 25 (prej 32).

Bavarska ljudska stranka ima 936 tisoč volilcev; poslancev dobi 16 (prej 19).

Gospodarska stranka ima 1 milijon 390 tisoč volilcev in 23 izvoljenec (prej 17).

Narodni socialisti imajo 806 tisoč glasov, poslancev pa 12 (prej 14).

Nemška kmečka stranka ima 480 tisoč glasov, poslancev 8.

Kmečka zveza ima 200 tisoč volilcev, poslancev 3.

Kršćansko-narodna kmečka stranka ima volilcev 770 tisoč, poslancev 13.

Stranka ljudske pravde (Volksrechtspartei) ima 480 tisoč volilcev, 2 poslance.

Saška kmečka zveza ima 127 tisoč volilcev in 2 poslance.

Kaj je s temi strankami.

Številke volilcev smo navedli bolj na okroglo. Da je pa kakšna stranka imela veliko volilcev, a dobi malo poslancev, tega je krivo razbitje glasov na razne volilne okraje; v mnogih okrajih za določeno stranko oddani glasovi ne zadostujejo za izvolitev niti enega poslanca. Tako se zgodi, da ima lahko stranka precej volilstva, a premalo za dejanski uspeh po veljavnem volilnem redu.

Pomen teh volitev.

V oziru na politiko nemške države sta v javnosti in v parlamentu dva tabora:

desnica in levica. **Desnica** ima dva močna stebra: nacionaliste in Stresemannovo ljudsko stranko. K njim je treba šteti še demokrate in razne manjše skupine bolj krajevnega in gospodarskega značaja. **Desnica** je socialno bolj h kapitalizmu nagnjena, v zunanji politiki pa želi vsaj na tajno, da bi se povrnil cesar in našel Francoze nazaj čez nekdanje meje. **Vođilna stranka desnice** so nacionalisti. **Leвица** je nasprotnih nazorov: v notranjih rečeh za socializem, republiko, revolucijo, komunizem, v zunanji politiki za spravo in mir med narodi. Stebra levice sta socialna demokracija in komunistična stranka, na njihovi strani bo še kak manjša skupina.

Izid volitev kaže, da je volilstvo to pot močno krenilo od desne k levi. Le pogledajmo številke: socialisti in komunisti so zrastle skupno od 176 na 206 zastopnikov ali za 22,7%. **Desnica** pa je padla: nacionalisti, ljudovci in demokratje so nazadovali od 186 na 142 mož ali za 23,6%. Prejšnje razmerje obeh taborov je bilo 176 : 186 ali 100 : 105 — novo razmerje pa je 206 : 142 ali 100 : 69. **Desnica** je torej padla v razmerju proti levi za 36%.

Centrum, središče je tudi trpelo pri tem občutnem sunku volilstva od desne k levi. Centrum je bil pač na vladi z desničarji, zato mu je volilni val odnesel 10% ljudi k levičarjem. Podobno je prizadeta centru sorodna bavarska ljudska stranka. Za ti dve stranki so izgube le prehodne, toda pri desničarskih strankah se lahko govori o porazu.

Vladalo pa se bo v Nemčiji tudi po teh volitvah precej tako, kakor se je pred njimi. Komunisti so levičarji v pomoč le pri zanikalnem glasovanju v zbornici. Na vlado ne gredo in bi se tudi ne počutili dobro v ministrskih sedežih. Socialni demokratje ne bodo mogli vladati s samo levice, ampak le s pomočjo središča, ki je vladanja vajeno. Pri desnici pa se lahko pripeti, da sfrče nacionalisti v opozicijo in da se vlada po navodilu volilcev obrne bolj na levo, t. j. da vstopijo v vladno kolo socialni demokratje namesto nacionalistov. Pa kdo more prerokovati? Stresemann je bolan, predsednik centra, Guérard, je bolan, treba bo čakati morda do jeseni, predno se vlada kaj spremeni.

Kitajci in Japonci.

Kakor nekatere evropske vevlasti, tako imajo tudi Japonci v Kitajski deželi svoje «koncesije» z lastno upravo in vojaško zasedbo. Južnokitajska armada je na svojih pohodih proti Čangcolinu zadela ob Japonce pri Cinanfu. Brž so Kitajci pozabili na Čangcolina ter se

vrgli na japonskega dušmana, katerega sovražijo kakor vse druge tujce. Poročila o teh spopadih pričajo kako strašno so ljudje podivjali, seveda če niso japonska poročila pretirana — kar je prav lahko mogoče, ker Japonci so mojster v zvijačah.

Japonsko poročilo pravi, da je bilo pri spopadih umorjenih nad 100 Japoncev in da je bila japonska posest skoro popolnoma izropana. Kitajski vojaki so baje vlačili po ulicah japonske žene, jih mučili, zlorabljali ter pred očmi množice zažigali na grmadah. Grozodejstva in zatiranja Japoncev presegajo vse meje. Vsled tega so Japonci podvzeli vse korake, da kakor pravijo, zaščitijo življenje in lastnino svojih državljanov. Z vseh strani pošiljajo v Čingtau in Cinanfu čete z najmodernejšimi bojnimi pripomočki. Sumljivo je že to, da japonske čete večkrat pressegajo število vseh kitajskih, angleških in ameriških čet. Japonci čete so v Cinanfu zasedle kolodvor, vse strateške točke, vojašnice, brzojavni in telefonski urad ter so pogrnale v zrak skladišče smodnika južnih

čet. Topništvo je uničilo kitajsko letalo, ki je letelo nad Cinanfujem. Neka japonska brigada je trčila pri Cinanfu z močno kitajsko armado. Po triurnem bombardiranju domačega dela mesta Cinanfu je bilo ubitih 500 oseb ter razdejano mnogo hiš v zapadnem delu mesta. Japonci so ujeli 5000 mož generala Fenga.

Kitajsko poročilo pravi, da so Japonci nalašč začeli spopad brez najmanjšega povoda. Streljali so na južnokitajske čete in na civiliste ter pobili nad 1000 oseb. V Sangaju in Kantonu se je začelo močno gibanje proti tam bivajočim Japoncem. Nankinška vlada je poslala Društvo narodov brzojavko, v kateri obtožuje Japonce raznih dejanj in ga pozivlja, da poseže vmes in naredi konec moritvi.

Po zadnjih vestih je pričakovati, da bodo boji prenehali in da se bo rešil prepir diplomatskim potom. K temu je največ pripomogel protest ameriške vlade, katere se boji, da ne bi Japonci šli naprej ter zasedli celih delov velikanškega «Nebeškega cesarstva».

Kaj nam z dežele pišejo

KUBED.

Dolgotrajno delo za popravilo naše župne cerkve je končano. Denarnih stroškov je bilo okoli 5000 lir. Zraven tega smo delali na roboto vsi farani, največ pa Kubejci. Le vas dol je bolj malo pomagalo z delom in z denarjem. Za cerkev so se največ trudili, ne za dobiček, ampak iz dobre volje in vneme, poleg g. župnika njegova kuharica in dva vaška mladeniča Angel Udovič ter Mirko Dariš. Vsem pa, ki so kakorkoli sodelovali, Bog plačaj! Nanovo osnažena in poslikana cerkev je v ponos celj far, posebno pa Kubejcem.

KAZLJE.

V soboto 19. t. m. so našo vas obiskali hudčevci menihi: tatovi. Izbrali so si bolj na samem stoječo hišo Franca Lipanja, pa kar podnevi. Za hišo je grmovje, kjer so lahko skriti oprezovali. Ko so se domači tja ob 4. popoldne odpravili na polje, so tatovi vlomili v hišo. Doma je šivala neka šivilja, toda njena soba je bila precej vstran od prostorov, kjer so tatovi operirali, tako da jih ni slišala. Tatovi so pobrali, kar jim je prišlo pod roko, perilo, obleko, obušarje itd. Škode so naredili okrog 1500 lir. Stvar je bila naznanjena orožnikom, ki tatove zasledujejo. Odnesti se je uzmovičem posrečilo, vprašanje pa je, kako bodo plen uživali.

Št. PETER pri Gorici.

Ni sreče brez nesreče. Dne 30. 9. 1924. smo dobili v našo staro dekanijo za župnika č. g. Antona Grbca. Prevzvišeni nam je poslal strokovnjaka, ki je že na svojem prejšnjem službenem mestu, v Mirnu, uredil cerkvene zadeve za gradbo porušene cerkve, ki sedaj že služi svojo namenu. Tudi pri nas se je č. g. Grbec z vso vnemo lotil tega težkega vprašanja ter nas od časa da časa tudi obveščal oolenih, ki so mu pri njegovem prizadevanju letala pod noge. Kljub vsemu on ni odnehal. Na 30. aprila letos

v zgodnjih jutranjih urah se je ustavil na našem trgu voz, naložen z deskami. Domači delavci so dobili delo in začele so se priprave za zidanje cerkve. Le škoda, da slabo vreme ovira zidavo. Ponosno so se zbirali šempeterci pred ograjenim prostorom ter ugibali, kako bo lepo, kadar bo pred novim oltarjem naš g. župnik zapel: V zakramentu vse sladkosti... Toda kakor strela z jasnega je udarila v šempetec vest, da že zopet izgubimo g. župnika. To je pri nas že v navado prišlo. Dne 5. maja se je g. Grbec od nas poslovil. Naši delavci ga bodo težko pogrešali. Cerkveno zemljišče, «fajmoštrova brajda» je razdelil na majhne parcele in dal v zakup delavcem, cesar ni storil še nobeden popreje. — Dne 10. t. m. se je č. g. Grbec odpeljal na novo službeno mesto, določeno mu od prevz. nadškofa. Prihujljenemu gospodu želimo uspehov in božjega blagoslova v novi službi.

Domačtn.

STUDENO pri Postojni.

Na Planinski gori bo shod na binkoštni ponedeljek. Na predvečer bodo šmarnice in spovedovanje, drugi dan pa dvojna služba božja: ob 6. in ob 10.

Župni urad v Studnem.

KORTE.

Šmarnično pobožnost obhajajo vsak večer v naši lepo okrašeni cerkvi. Zal da naš cerkveni organist ne sme več opravljati cerkvene službe. V čast gre našemu g. nadučitelju Pečariču, ki je dobro izučil cerkvene pevece, tako da pojejo tudi brez orgel.

Vreme je vsenaokrog toč zelo slabo. Skoraj vsak dan dežuje. Zemlja je tako mokra, da ni mogoče v nje.

Dne 21. maja se je začela graditi glavna cesta s Čadol do Medočev. Delalo bo okoli 50 delavcev.

V sredo 26. maja je v Škamalu umrla 23 letna mladenka Kontestabile. Pogreb

PODLISTEK.

Iz Trsta v Rim po zraku.

Sledeči popis zračne vožnje objavil je dr. Benkovič v ljubljanskem «Slovencu». Ker bo tudi našim čitateljem zanimljiv, ga ponatisnemo.

Dolžnost me je klicala v Rim, kamor bi moral dospeti v soboto, 14. aprila t. l. popoldne. A opravi so me zadržali, tako da sem šele v petek na predvečer mogel dopotovati v Trst. Brzo se odločim in grem k trdku Kozulič, zastopnici trdke «SISA», ital. zrakoplovne družbe za Jadran. Dobil sem takoj en sedež v hidroplanu Trst—Benetke ter zagotovilo, da bom v soboto popoldne pred štirimi v Rimu, ako odpotujem s hidroplanom isti dan dopoldne od desetih ter v Benetkah prestopim na aeroplan Dunaj—Rim.

Točno ob 10 dopoldne sem se vkrcal v hidroplan Trst—Benetke v tržaški luki. Čakal sem dveh napovedanih sopotnikov—Amerikancev, toda došla nista kaka dolarska princeza, ampak dva pilota z neke ameriške vojne ladje, ki sta hotela napraviti izlet v Benetke. Splezal sem po

kratki lestvici do kabine in se nato po lestvici zopet spustil v kabino, ki so jo nad nami zaprli. Malo tesno je bilo, tako da sem mislil, kako bi znani mi simpatični debeluhar iz Ljubljane mogel priti v to kletko. Razgled je bil prav lep, četudi je hitroplan ležal še na obrežju v morju; sicer pa kabina ni nudila posebnih ugodnosti. Uganka mi je bila, kako bi brzo prišel ven v slučaju nevarnosti; nisem pa imel dolgo časa premišljevali, zakaj medtem so tudi že mojo prtljago spravili v poseben prostor, pilot je vstopil nekje zadaj za nami (ves čas vožnje ga nisem videl, ker kabina popolnoma ločeno leži pred motorjem); hitro je motor delovati, ozrl sem se še po nepregledni množici radovednežev na obrežju, ki si vsak dan ogledujejo odhod in prihod hidroplanov in že smo drčali po morsk gladini, vedno hitreje in hitreje, dokler se hidroplan ni dvignil iz morja in zaplul po zraku, vedno višje in višje, polagoma se dvigajoč. Ozrl sem se nazaj po Trstu in luki, na levo proti istrski obali in na sever proti izlivu Soče. Bil je prav prijeten občutek, ko smo s hitrostjo najmanj 100 km na uro frčali iz luke čez ladje in ribiške čolne proti za-

padu s solncem v hrbitu. Komaj sem navezal pogovor s sopotnikoma ter smo si izmenjali cigarete, že sem videl na desno pod sabo Gradež, dalje ustje širokega Tagliamenta itd. Ropot motorja je bil precej huj, tako da sem si v ušesa nabasal pri sedežu pripravljena vato; potrebno pa to baš ni.

Leteli smo kakih 200—300 m visoko, vedno blizu obrežja, čez lagune, mimo Caorle, ustja Piave, potem pa naravnost v smeri Benetke čez morje. Opazoval sem ljudi in selišča po lagunah in ribiške čolne na morju, ki so se svetili v blesku solnca. Imel sem vtis, da sem v hidroplanu mnogo bolj varen kot pa ljudje v čolnih, ki so se mi zdeli kot orehove lupine na široki reki. Ljudje gomaze po lagunah kot mravlje ter nas večkrat pozdravljajo; večinoma pa se ne zmenijo za nas zrakoplovce.

Že se zabliski v daljavi stolp sv. Marka, brzo preletimo par nasipov ter hotelov v morskem kopališču Lido, zavijemo v ozek morski rokav, aparat se bliža morsk gladini in nenadoma plavamo zopet po vodi, naravnost do pristanišča za hidroplane, kjer smo dospeli po triletni vožnji iz Trsta. Takoj smo na

suhem; moja sopotnika se odpeljeta z motornim čolnom v Benetke, jaz pa grem s prtljago na bližnji aerodrom zrakoplovne družbe «Transadriatica» proga Dunaj—Celovec—Benetke—Rim). Hidroplan je med tem z drugimi potniki že odletel v smeri Milana.

Prvi del vožnje sem tedaj prestal; čaka me drugi del zračnega pota, mnogo daljši in težavnejši. Na aerodromu sem opazil živahno vrvenje; posloplja za osebe, carinarne, restavracije itd., predvsem pa množico ljudi ter aparate Junkers. Čudna imena imajo ti ptiči, n. pr. I-BAVB, I-BAVS in dr., ki so napisana na krila zrakoplovov. Posebno mi je ugajal I-BAVS s tremi mogočnimi motorji in kabino za 14 oseb. Manj zupanja pa sem prvotno imel v aparatu I-BAVB z enim samim motorjem, malo kabino in manjšimi krili. V Trstu so mi rekli, da se odpeljem z večjim trimotornim aparatom. Z napetostjo pričakujem razvoja stvari. Svojo prtljago moram razkazati, ker je prepovedano s sabo jemati razstrelilne snovi, fotografske aparate itd. Medtem je pa mali aparat odpotoval s par potniki proti Celovcu in Dunaju. (Konec sledi)

je imela kaj lep na 17. maja s petjem in godbo.

Prvo nedeljo maja so v Gažonu blagoslovili en del farovža. Bili so tam tudi gospodje iz Kopra. Pridiga je bila iz petega evangelija.

ŠEMPAS.

Kmetje smo v težkem gospodarskem položaju. Povsod tarnajo, kaj bo na jesen, ker bodo pridelki pičili. Slana je škodovala fižolu in krompirju. Pri vinski trti se pozna občutna škoda, ker se radi hladnega vremena kvari zarodek. Marsikateri gospodar se je nadejal lepega izkupička za češnje, pa je tudi teh bolj pičila mera. Vino smo vse razprodali, le še kaj malega se ga dobi; vinarska druga ima ga še nekaj v zalogi.

Slabe gospodarske razmere pospešujejo izseljevanje, ki je pri nas že kar zares ena dnevnica.

Na Lijaku je umrl g. Štrukelj, znan gostilničar. Družini naše sožalje.

DIVAČA.

V Naklem se je zgodila nesreča 10. maja. Miha Gombač se je vračal z vozom v vas. Naproti mu je prišel triletni Francek. Enega vola je pa to razburilo, da je fantička dregnili v bedro in ga vrget po tleh. Otroka so peljali v tržaško bolnišnico, kjer so rekli, da ima nogo zlomljeno. Par tednov se bo moral zdraviti.

GRADIŠČE.

V soboto ponoči je umrl splošno priljubljeni posestnik Janez Saksida, oče znanega zidarskega mojstra Alberta, ki se je preselil v Ljubljano. Star je bil 73 let. Pogreb se je vršil v ponedeljek popoldne ob veliki udeležbi. Sin Albert ni mogel pravočasno dospeti k pogrebu. Pogreba se je udeležilo več ljudi tudi iz Renč in iz Dornberga.

Resnica o cestnem davku.

Zadnjič je «Mali list» poročal obširno, kako je s cestnim davkom. Na podlagi novega pravilnika, ki je v veljavi za tržaško pokrajino od 1. januarja 1927. dalje, je «Mali list» zapisal, da so cestnemu davku podvrženi vsi vozovi, naj bodo kmečki ali gosposki, ako tehtajo obloženi več kakor 5 kvintalov; tudi ne pride prav nič v poštev, ali vozi kmet z vozom po domačih klanjih ali državnih cestah. Davka prosti so le poljski stroji. Novi pravilnik je sestavila kraljeva komisija dne 8. julija 1927., odobrila sta ga tržaški deželni odbor dne 14. julija 1927. št. 824 in finančno ministrstvo 6. avgusta 1927. št. 7306. Pa se vam oglasi v nedeljo «Edinost» in izvleče na dan stare paragrafe: «Imejtelji navadnih vozil, katere uporabljajo za kmetijstvo, za prevažanje, zapopadeno v obdelovanju lastnega zemljišča, ali v izključno rabo lastne družine in kmetijskih delavcev, pa so oproščeni tega davka». (Občudovanja vredna advokatska slovenščina!) Iz tega je razvidno, zaključuje «Edinost», da so na splošno naši kmetje prosti tudi tega davka. Mali list mora zaradi ljuhe resnice ugotoviti, da to žalibog ni res. To kar piše «Edinost» je veljalo do 31. decembra 1926. Nove predpise je «Edinost» prespala. Če bi bila čitala «Mali list», bi se ji ta nesreča ne bila zgodila.

Socialni vestnik.

Plača gre družini. Ljubljanski veliki župan je izdal ukaz: Ob dnevi, ko Trboveljska premogokopna družba razdeljuje delavske plače, morajo biti vse gostilne v tistem okolišu zaprte že ob 8. zvečer. Policijska ura se podaljša le izjemoma s pogojem, da se ne točijo alkoholne pijače.

Socialist hvali krščanske organizacije. Ravnatelj mednarodnega delavskega urada Albert Tomas, socialist, je pred kratkim obiskal krščanske strokovne organizacije po največjih delavskih krajih v Nemčiji. Po obisku je pisal pismo, v katerem hvali te organizacije, češ, da ne skrbijo samo za gmotno blagostanje svojih članov, temveč jim dajejo tudi izobrazbo, umsko in srčno.

Poguba komunizma. Pod sovjetsko vlado se je zlo pijančevanja povečalo v nesrečni Rusiji. Že smrkavci, sami sebi prepuščeni, pijo žganje. O žalostnih posledicah alkoholizma je govoril Buharin na javnem shodu v Moskvi. Povedal je

strašne številke: l. 1924. se je spilo v Rusiji 8 milijonov litrov vodke, l. 1925. 40 milijonov l. 1926. 200 milijonov l. 1927. pa čez 300 milijonov l. Poldrugo milijardo rubljev (dobrega denarja) je šlo l. 1927. za vodo. V moskovski bolnišnici

Kotiček za tihe razgovore.

Začnite na pravem kraju.

Nekoč je prišla k čast. Filipu Henry, ki so ga zaradi njegove krotkosti imenovali «nebeškega», žena in se je zelo pritoževala o svojem možu. Vse njegove napake je naštel duhovniku in na koncu ga je vprašala, kaj naj stori. Sveti duhovnik pa je ženo iz njenega pripovedovanja dobro spoznal in ji je rekel: «Pojdite domov in skušajte postati svoemu možu boljša žena, potem bo tudi on vam boljši mož!»

Koliko je vredna vljudnost.

Poleg znamenite cerkve sv. Štefana na Dunaju je nekoč eni izmed dveh gospe, ki sta prav prišli iz cerkve, padla rokavica na tla. Mimo je prišel pekovski vajenec s košaro žemelj, je rokavico pobral in jo izročil gospe. Prijazen in vljuden deček je bil gospema zelo všeč. Vprašali sta ga: «Ali bi se ne hotel rajši učiti, kakor pa prenašati žemlje in mesiti in gnesti testo?» «O, seveda bi, saj to je bila od nekdanjega mojega želja. Toda ubog sem in nimam potrebnega denarja». Gospe sta mu obljubili svojo pomoč, podpirali sta ga, da se je izučil, postal duhovnik in znameniti dunajski apostol Klemen Hofbauer.

Iz nekdanjega pekovskega vajenca je postal slaven kulturni delavec.

Moj otrok ne potrebuje vere.

Francoški listi opisujejo sledeči žalostni dogodek: Župnik viroški je nagovarjal neko mater, naj redno pošilja svojega sina h krščanskemu nauku, ker ga drugače ne more pripustiti k prvemu sv. obhajilu. — «Mojemu sinu ni treba ne veronauka, ne sv. obhajila», je odgovorila mati, «saj tudi hrasti v gozdu lepo rastejo brez vere». — «Da, uboga žena», je poudaril župnik, «tudi teletu v hlevu ni potreben verouk».

Čez 20 let je bil tisti mladenič obsojen na smrt, ker je umoril lastno mater.

Papež o tisku.

Dušnopastirski papež Pij X. je tako govoril o pomenu tiska:

«Da, da, tisk! Še vedno se ne razumeva njegov pomen. Ne verniki in ne duhovniki se ne pečajo s tem, kakor bi bilo potrebno. Stare ljudi čujemo večkrat govoriti, da so časniki nov pojav ter da so se prej duše ravno tako rešile brez časnikov. Da, prej! Toda ne pomisli se, da strup slabih časnikov prej ni bil tako razširjen kot sedaj, ter da vsled tega tudi protistrup, to je dobri časniki, prej ni bil tako potreben. Živimo v drugem času nego prej in obžalovanja vredno dejstvo je, da se krščansko ljudstvo danes z brezbožnimi časniki vara in zastruplja. Zastonj — tako je končal sv. oče — «zidate cerkve, obhajate misijone, gradite šole! Vsa vaša dobra dela bodo uničena, ako ne umevate istočasno uporabljati obrambnega in napadalnega orožja katoliških časnikov».

Materin blagoslov.

Klement Brentano, odlični nemški pesnik († 1842) je imel zelo pobožno mater in prav njenemu vplivu je pripisovati, da se je sin po razbrzdanem življenju spreobrnil in umrl kot svetnik. Poslušajmo ga, kako sam to pripoveduje:

«Svojega spreobrnenja ne pripisujem morebiti čudežnemu življenju Katarine Emerih ali kakemu drugemu silnemu vplivu, ampak spominu na dogodek v mladosti. Nekega večera, bilo je že pozno, sem se vrnil z bučne dijaške zabave v svoje stanovanje. Ko sem se vlegel k počitku, mi je stopila slika moje matere tako živo pred oči, kakor bi bila res pri meni. Sklonila se je čez mojo posteljo, pokropila me z blagoslovljeno vodo, me pokrižala, kakor je to vsak dan storila v domači hiši. Nehote sem se zamislil

ci je bilo 25% bolnikov bolnih radi alkohola. Polovica samomorov se naredi v pijanosti. Zločinov naredi pijane osebe 70%. Po takih številkah je Buharin popraviči vzklikal: «Alkohol je poguba komunizma».

ko sem z materjo molil! Živo sem se v tiste čase, kako srečen sem bil takrat, spomnil dneva prve spovedi in ga primerjal s tem dnevom, ko je bilo srce polno strasti in greha. Vso noč nisem zatislil očesa. Sklenil sem, da končam takoj drugo jutro grešno življenje in se povrnem k veri svoje mladosti. Ta svoj sklep sem z božjo pomočjo izpeljal!»

Kako važen in dalekosežen je vsakdanji materin blagoslov!

Prepričana sem...

Po lastnih skušnjah je neka žena te misli napisala:

Prepričana sem, da dobra knjiga in pošten časopis človeka vsestransko dvigata in ga izobrazujeta. Povej, kakšne knjige in časopise čitaš, in povedala ti bom, kdo si.

Prepričana sem, da zavisí kakovost duha in telesa od hrane, ki jo sprejemata.

Prepričana sem, da se človeško bitje, pa bilo tako ali tako, ne more dolgo ustavljati vplivom čtiva. Vedno ponavljajoči se vtisi končno zmagaajo.

Prepričana sem, da celo tako zvani dobri romani jemljejo značaj časti, življenju resnobo, srcu neomadeževanost in volji moč.

Prepričana sem, da nebroj ljudi, kar se tiče čitanja knjig, živi v veliki zmoti.

Tajništvo in naša pošta.

Poklar Ivan, Podgraje 77.. Že l. 1926. smo vam odgovorili, da vam vse prošnje za izplačilo vojne pokojnine od l. 1918. do dneva, ko ste bili na zdravniškem pregledu, nič ne pomagajo. Pokojnina vam je bila pravilno nakazana na podlagi zakona od 12. VII. 1923 št. 1491. Kakor ste nam pisali že l. 1926., ste bili na prvem zdravniškem pregledu 13. XI. 1925; tedaj je bil omenjeni zakon že v veljavi.

M. K., Sežana. Odgovorili smo vam v pismu.

Markovič. Zakona ni, po katerem bi bilo prepovedano izveštati papeške zstave; vendar bo morda bolj previdno, če se to opusti.

Kaj dosežeš

ako daš na mizo polne skledje jedi, ki družini ne diši in ki ostaja. Kupi rajši dobro hrano, da jo bodo vsi veselili. Taka hrana so testenine Pekatete. Zanesljivo prave so le tiste v zavojih po 1/2 kg. z napisom Pekatete.

Pri nakupovanju vpošteevajte trgovce, ki oglašajo v Malem listu.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vreč. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrda Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

OVČJO VOLNO prodam; cena nizka. — Dolinar, Juršiče p. Knežak (Giursici p. Fontana del Conte).

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. G. LAURINISCH

TRST — Via delle Sette Fontane 6 — TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. — Slovincem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo z jamčeno.

Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19 - Ob nedeljah od 10-12.

ZDRAVNIK

Dr. FRAN GRUDEN

ordinira v TRSTU

Via S. Lazzaro 23 II n.

(zraven kavarne Roma)

od 10 in pol predp. do 13

V NABREŽINI ord. samo popoldne od 14 do 18 (na lastnem domu.)

Dr. SARDOČ

ZOBOZDRAVNIK

TRST

VIA S. LAZZARO 23, II.

Slovenske knjige!

Največja zaloga slovenskih knjig! Vse najnovejšje slovenske knjige so takoj v naši zalogi. — Imamo tudi bogato izbiro italijanskih in nemških knjig. — Posebej priporočamo slovenske molitvenike, ki so izšli v 40. vezavah.

Katoliška knjigarna v Gorici,

Via Carducci 2.

Trgovcem 25% popust!

Izšel je

ŠTOKOV

VEDEŽ

za leto 1928

cena v platno vezan L. 3.60

POZOR!

Zaloga vsakovrstnih rakev, vencev, sveč in žalnih predmetov I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod.

I. Saksida - Dornberg 3.

POTREBŠČINE

za kovače, mehanike in mizarje

samo pri PELLER KAHAN & Co

d. z. o. o. z. TRST - Via S. Nicolò štov. 12

Lastna skladišča v prosti luki.

TOVARNA REMSCHEID - NEMČIJA

Gospodarstvo

Kaj s slabim krompirjem.

Splošno je znano, da ne smemo spravljati slabega krompirja skupaj z zdravim, ker ga slednji pokvari. Najprej ga moramo odbrati. Ta odbira se naj vrši že pri izkopavanju, ko še najlažje ločimo ves bolni, nagnili, obgrizeni in ranjeni krompir ter ga po možnosti čimprej porabimo. Navadno pustimo zdrav krompir nekaj časa na prostem, da se osuši, preden ga spravimo v shrambo oziroma v jame. Preden pa izvedemo to delo, ga še enkrat odberemo, da ne pride kak bojni gomolj med zdrave, ki bi jih okužil.

Pomisliti je treba, kako najbolje izkoristimo slab krompir. Če ga imamo majhno množino, potem ga kratkoma pokrmimo. Vendar moramo biti pri krmljenju previdni, da ne povzroči pri živalih kake bolezni. Najbolje ga je pripraviti v brzoparilniku, pri čemur se uničijo vse škodljive glivice, plesni in druge bolezenske klice. Da postane tak krompir bolj užiten, ga pri parjenju osolimo in mu dodamo še nekaj drugih krmil. Pokladati ga je skupno z rezanico, plevami ali zrezano deteljo. Če imamo kaj pokvarjenega, plesnivega ali zaohlegla žita, ga pripravimo skupaj s krompirjem. Tako dobimo izvrstno krmo za živino, ki jo hočemo opitati, predvsem za prašiče, pa tudi za krave in vole. Molznim in brejim kravam pa take piče ne pokladajmo, ker bi jim lahko škodovala.

Če pa imamo toliko slabega krompirja, da ga ne moremo pokrmiti v kratkem času, potem ga ohranimo užitnega samo z okisanjem. Ves slabi krompir, zmrlji, nagnili, obgrizeni ali poškodovani se najprej temeljito opere in odstranijo vsi več ali manj gnili deli. Na to se vloži surov v plasteh v cementno jamo za okisanje ter dobro zmečka s kakimi lopatami ali lesenimi bati. Na vsako plast se potrosi soli tako, da pride na 100 kg krompirja 1 kg soli. Tako se napolni jama do vrha z zmečkanim krompirjem. Po vrhu se naloži ped visoka plast plev ali rezance in ta se pokrije z zemljo pol metra visoko in po možnosti tudi obteži s kamenjem. Tako okisan krompir se drži celo leto in nam da v surovem stanju prav dobro krmo za živino, ki ga rada žre. Na kmetijah, kjer nimajo toliko slabega krompirja, da bi ga okisali v jamah, to lahko napravijo v kadeh ali sodih na sličen način kakor se okisa zelje ali repa. Vendar je treba poudarjati, da se tudi tukaj mora krompir temeljito mečkati in stisniti.

Glavna radilna hrana v krompirju je škrob, ki se nahaja v gomolju in v obliki zrnca. Ob začetku gnilobe ostanejo ta zrnca še nepoškodovana; če pa krompir pripravimo v brzoparilniku, postanejo lažje prebavna. Prednost parenja za prebavnost hrane obstoja v tem, da se škrobna zrnca navzamejo vlage, se napihnejo in deloma spremenijo v sladkor, dočim se škodljivi trosi gnilobe in drugih bolezni uničijo. Parenje v brzoparilniku je bolj priporočljivo nego kuhanje v odprtih kotlih, ker v teh izgubimo iz krompirja več redilnih snovi. Glavno načelo pa moramo vedno upoštevati: Ne krmimo nikdar pokvarjenega krompirja surovega če ni okisan!

Sadje za kupčijo.

Ob dobrih sadnih letinah je sicer povsod mnogo, ponekod celo preveč sadja, tako da se uničuje, ker ga je težko spraviti v prid. Toda kakšnega sadja je največ? Slabega, nestanovitnega, ki ni za kupčijo. Namiznega, trpežnega, zimskega sadja, ki bi kaj vrglo, je pa premalo. Zlasti pogrešajo sadni trgovci enotnega, sortiranega sadja. Težko je spraviti skupaj večje množine iste sorte dobrih zimskih jabolk. Pa še tisto malo, kar je dobrega za kupčijo, je izvečine slabo spravljeno in nerazbrano. Povsod tista znana otrešena mešanica najrazličnejših sort, ki se komaj proda za mošt ali kvečjemu kot

namizno sadje najslabše kakovosti, ki se odpravlja brez pakovanja, napisano kar golo v vagonu («ala rinfusa»). Kakoršno je pa blago, tako so tudi cene. Mnogo drevja, mnogo sadja — toda malo denarja. Take so posledice dosedanjega nesmotnega pospeševanja in širjenja sadjarstva — pospeševanja brez ozira na razmere novejših dob in na sedanje potrebe našega kmetijskega gospodarstva.

To širjenje sadjarstva tjavendan ima pa še druge zle posledice, ki vplivajo, da se že sam na sebi slab pridelek še poslabša in da se ta kmetijska panoga marsikje prezira bolj nego katerakoli druga. Ker so dohodki razmeroma premajhni in neredni, se malokje v gospodarstvu vpoštevajo. Zato se sadjarstvo splošno zanemara, ali vsaj prepovršno goji. Vse oskrbovanje, kolikor ga je sploh, je bolj slučajno in prisiljeno, zlasti kar se tiče gnojenja in zatiranja škodljivcev in bolezní.

Saj pa tudi ni čudno. Kakor manjka neke enotnosti in reda v naših sadovnjakih glede izbire sadnih plemen in sort, enotnosti in reda v zasajanju, tako manjka enotnosti v rasti, v razvoju, v dozorevanju, v rodovitnosti sadnega drevja in prav zato manjka prepotrebne enotnega zanimanja in smotrenosti pri vseh sadjarskih opravilih od rane pomladi do pozne jeseni. Mešanica sadnih plemen in še večja zmeda v sortah, zlasti pri našem najvažnejšem sadnem plemenu — pri jabolkah, silno neugodno vpliva slednjič tudi na spravljajanje in gospodarsko izkoriščanje sadja. Ta zmeda je kriva, da se vse vprek, rano in pozno, dobro in slabo na enak način spravlja in na enak način uničuje. Kaj nam koristijo tolike množine poletnih in jesenskih sort, ki dajo kolikor toliko opravi skozi celo poletje, od njih pa nimamo nikakega znatnega dohodka! Porabiti jih moramo doma, ali pa celo propadejo.

V vsaki drugi kmetijski panogi se kmetovalec ravna pri izbiri semena in pri setvi po gotovih preizkušenih pravilih in se drži nekega priznanega reda, samo v sadjarstvu še nismo tako daleč, da bi uvideli, kako potrebna je baš tu smotrena izbira sort, ki je glavni temelj umnega in dobičkanosnega sadjarstva.

VIII. Ljubljanski mednarodni vzorčni velesejem se odpre dne 2. junija t. l. in traja do vključno 11. junija. Poleg splošnega velesejma so še specialne razstave: mizarška, avtomobilska, strojna, higijska, umetniška. Legitimacije v zvezi z znižano voznino po železnicah in znižano vizumsko takso prodaja in daje tožadnevne informacije komisar Ljubljanskega velesejma Josip Čehovin, Trst, Viale XX Settembre 65, na katerega naj se interese izvolijo obračati.

Zlato se vrača. Zadnje čase kupujejo Evropske države zlato v Ameriki. To pomeni izboljšanje evropskega gospodarstva v primeri s povojno mizerijo. Tako je tudi Italija že za več milijonov zlatega denarja nabavila, zadnji čas tudi Francija. Francija namerava ustaliti svoj frank. V zvezi s tem je tudi namera Jugoslavije, dati dinarju zlato podlago. — Iz Amerike poročajo gospodarstveniki, da se javlja tam vedno večje pomanjkanje tekočega denarja in kredita, kar je v zvezi z izvozom zlata in s posojili v Evropo.

Semenj v Bistrici 30. IV. Prignanih 118 volov, 193 krav, 12 telet, 349 prašičev, 1 koza. Cene: voli 300-350, krave 200-250, teleta 600 za stot žive teže. Prašiči 160-200 l glava.

Trta. Radi deževnega vremena je vinjski pridelek v nevarnosti. Bati se je peronospora, pa tudi zarod gre v «viliče». Za peronospero je pa tembolj nevarno, ker večkrat zjutraj sije solnce in popoldne začne deževati.

Paradižniki brez semena. — Ameriški vzgojevalec rastlin, D. G. Klasten v Newtonu (Kansas), je po petletnih poizkusih

vzgojil paradižnik, ki je brez semena. Rastlina zraste zelo zisoko in košalo in donša orjaške sadeže. Nekateri paradižniki tehtajo skoraj po 4 funte ter jim podvezujejo košare, da jim dajejo oporo.

Cene vina po Istri. Črno vino: Piran 190, Kaštelir 200, Izola 200, Buje 200-220. — Belo vino: Piran 160, Kaštelir 180, Izola 190, Buje 180-200.

Črešnje. Kupčija s črešnjami se je začela v Gorici na debelo v ponedeljek 21. maja. Blaga je bilo precej na trgu. Cena je razmeroma dobra; suče se okoli 2.20 L za kg. Cena ne zavisi od količine blaga, ker se pri večji količini razvija živahnija kupčija proti severu. Poleg Dunajčanov se zajemljejo za naše črešnje tudi nekateri trgovci s Češkega. Ameriški trgovci poprašujejo po «cepljenkah», katerih pa žal ni skoraj nič, ker jih je vzelo neugodno vreme že ob cvetju. Edino «zgodnjice» so precej obrodile, slabo je pa to, da dež ovira branje in povzroča, da črešnje pokajo. V Brdih so veliko škode naredili črvi. Pomanjkanje cepljenk je velika škoda za vso deželo, ker so glavni predmet izvoza.

Tipografia FRATELLI MOSETTIG - Trieste.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

Najlepša prilika za nakup
birmanskih daril!

Gospodinje!

Pri nakupu manufakturnega blaga zasluži prednost veliko skladišče v Trstu, via Genova (prej Campanile) št. 21 (blizu srbske cerkve)

Maria Accerboni

via Genova 21.

V zalogi ima nove bogate dohode perila za neveste po 2 L, domačega platna po 3.90 L, finega platna, 150 cm visokega, po 5.50 L, narodno nošo po 2 L, vsake vrste nogavic po najnižjih cenah. Najboljša postrežba! Kar dobite drugod, dobite tudi v ti trgovini.

Trst, via Genova 21.

Kje pa vi kupujete obutev?

Najboljšo čevljarnico v Trstu ima

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

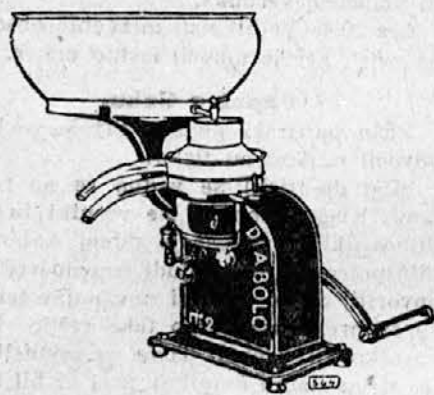
::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

Čevlji delani samo na roko

Turdka znana po vseh podeželskih sejnih.

Velika izbira.

Prijazna postrežba — Zmerne cene.

Tudi za najmanjšega kmetovalca se izplača v najkrajšem času nakup

posnemalnika „DIABOLO“

je prvovrsten in svetovni izdelek, je preprost, močan in vztrajen. Plačilni pogoji so ugodni. Večletno jamstvo tovarne. Krajevni zastopniki se iščejo. Ceniki in katalogi so brezplačno na razpolago.

Knut Jonson - Bolzano.

Pojasnila prebivalcem goriške pokrajine daje zastopnik trdke

VITTORIO JONSON - GORICA

Via Contavalle 4 II.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomom in zlato svetinjo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Starši! Botri!

Birma bo.

Treba je preudariti, kje si boste omislili novo obutev zase in za otroke. Najbolj boste zadovoljni če poskusite

— pri —

„FORCESSINU“